

Vår dato
17.03.2016
Deres dato
07.03.2016

Vår ref.
2016/1206
Deres ref.
16/20688

Veterinærinstituttet
Postboks 750 Sentrum
0106 OSLO

Tillatelse til felling av villreinkalver på Hardangervidda våren 2016.

Bakgrunn

Vi viser til søknad fra Veterinærinstituttet til fylkesmennene i Buskerud, Hordaland og Telemark datert 07.03.2015 om tillatelse til felling av 15 villreinkalver i Hardangervidda nasjonalpark for vitenskapelige formål.

Formålet med fellingen er vitenskapelig kartlegging av kalvenes parasittbelastning om våren, med spesiell vekt på larver av svelg- og hudbrems samt hjernemark. Miljødirektoratet har i brev datert 13.03.2015 gitt Veterinærinstituttet tillatelse til felling av inntil 15 villreinkalver i Hardangervidda villreinområde med hjemmel i forskrift om innfangning og innsamling av vilt for vitenskapelige eller andre særlige formål. Tillatelsen gjelder for perioden 29.03.16 til 10.04.16, og er gitt med visse vilkår.

Søknaden omfatter både hele den sørlige delen av Hardangervidda nasjonalpark, samt Møsvatn Austfjell landskapsvernområde.

Selve fellingen av villreinkalver skal utføres under ledelse av SNO. I følge søknaden samt epostkorrespondanse vil motorferdsel i forbindelse med oppdraget foregå i tråd med SNOs direktehjemmel etter naturoppsynsloven, etter avtale med SNO sentralt.

Det ble gitt tilsvarende tillatelse i fjor. Formålet med årets felling er å tilføre ny kunnskap om parasittbelastningen i ulike år, med ulikt vær.

Det formelle grunnlaget – verneforskrift og naturmangfoldloven

I verneforskriften for Hardangervidda nasjonalpark framgår det at formålet med vernet er «å verne ein del av eit særleg verdfullt høgfjellsområde på ein slik måte at landskapet med planter, dyreliv, natur- og kulturminne og kulturmiljøet elles vert bevart, samstundes som området skal kunne nyttast for landbruk, naturvenleg friluftsliv og naturoppleving, jakt og fiske og undervisning og forskning» (§ 2). Videre i bestemmelsene heter det at «Dyrelivet og deira buplass, hi, reir og egg skal vere freda mot skade, øydelegging og unødige uro av alle slag, mellom anna fotografering og anna uro i yngletida» (§ 4.2.1). Jakt i samsvar med viltloven er tillatt etter § 4.2.2, men uttak av villreinkalver som omsøkt omfattes ikke av disse bestemmelsene. Felling av villreinkalver til vitenskapelige formål er altså forbudt innenfor nasjonalparken ihht vernebestemmelsene.

Eventuelle unntak fra denne bestemmelsen kan kun gis med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 (dispensasjon fra vernevedtak). For at tillatelse skal kunne gis etter denne hjemmelen, må to vilkår samtidig være til oppfylt: 1) tiltaket må ikke stride mot vernevedtakets formål, og 2) tiltaket må ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. For øvrig kan dispensasjon gis dersom sikkerhetshensyn eller vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

En eventuell tillatelse skal også vurderes etter naturmangfoldlovens §§ 8-12.

For Møsvatn Austfjell landskapsvernområde er det ingen vernebestemmelser som regulerer uttak av vilt. Eventuell felling av villreinkalver for vitenskapelige undersøkelser i dette området kan derfor foregå uten noen spesiell tillatelse etter vernebestemmelsene.

Saksbehandling

Saken er sendt på høring til villreinnemnda for Hardangerviddaområdet, samt til Tilsynsutvalgene i Buskerud, Hordaland og Telemark.

Vi har mottatt følgende innspill:

Tilsynsutvalget for Buskerud, brev datert 16.03.16

Motsetter seg ikke at det blir gitt tillatelse, men har noen innvendinger og spørsmål til søknaden:

- Søknaden kommer for tett inn på tidspunktet for når tiltaket skal iverksettes.
- Starten av april er en uheldig tid for denne type oppdrag.
- Savner tiltaksplan for oppfølging av undersøkelsene.
- Må det innhentes løyve til motorferdsel fra tilsynsutvalgene til dette?
- Hvorfor er det ikke relevant å vurdere §§ 8-12 i naturmangfoldloven når det gjelder denne felling av villrein?

Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet, brev datert 16.03.16

Kommenterer at høringsfristen er svært kort, og at våren generelt er en periode der drektige simler bør skånes fra stress.

Vedtak:

«Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet har ut ifra villreinhensyn ingen innvendinger til søknad om felling av 15 villreinkalver til vitenskapelige formål i perioden 29.mars til 10.april 2016. Men vi ber om at det tas tilstrekkelig hensyn under felling, og at ikke dyrene stresses lengre enn nødvendig.

Villreinnemnda ønsker å bli videre orientert i saken.»

Fylkesmennene har diskutert saken seg i mellom som en del av saksbehandlingen, og i samråd med Fylkesmannen i Hordaland og Fylkesmannen i Buskerud behandler Fylkesmannen i Telemark saken på vegne av alle tre fylkesmenn.

Vurderinger

De spørsmål og kommentarer som har kommet fra villreinnemnd og tilsynsutvalg er ikke inngående drøftet her, men tas med i vurderingen rundt framtidige søknader av denne typen.

Villreinen er en nøkkelart i forvaltningen av nasjonalparken. Utviklingen i villreinbestanden har stor betydning for andre forhold i området, slik som vegetasjonsutvikling, som igjen har stor betydning for en rekke andre dyrearter. God kunnskap om villreinens helse, inkludert parasittbelastning, er derfor viktig for god og kunnskapsbasert forvaltning av villreinbestanden og dermed hele nasjonalparken.

Verneformålet i nasjonalparken er bl.a. å verne om dyrelivet i området, herunder også villrein. Ved ordinær jakt i 2015 ble det felt 1682 villrein på Hardangervidda. Uttak av inntil 15 kalver til vitenskapelige undersøkelser av parasittbelastning vil i den sammenheng ha svært liten effekt på den totale bestanden i området.

Planlagt tidsrom for felling gjør at man unngår kalvingsperioden (mai/juni), når reinen er ekstra sårbar for forstyrrelser.

Fylkesmannen mener at uttak av 15 kalver ikke påvirker verneverdiene i nasjonalparken nevneverdig. Fellingen kan heller ikke sies å stride mot formålet med vernet, som også omfatter forskning. Vi mener derfor at vilkårene for å kunne gi dispensasjon etter naturmangfoldlovens § 48 er til stede.

Vurderinger etter naturmangfoldlovens §§ 8-12:

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8): Størrelsen på villreinbestanden i området er godt kjent gjennom årlige undersøkelser og fellingsstatistikk. Tidspunktet for kalving er også godt kjent slik at det er mulig å unngå forstyrrelser i denne perioden. Kunnskap om parasittbelastning for reinen er dårligere kjent, og dette er bakgrunnen for søknaden om felling for vitenskapelige undersøkelser. Undersøkelsene vil bidra til å øke denne kunnskapen, noe som vil komme forvaltningen til nytte.

Føre var-prinsippet (§ 9): Vi regner det som lite sannsynlig at tiltakene skal få uforutsette, negative effekter på naturmangfoldet i området.

Samlet belastning (§ 10): Uttak av 15 villreinkalver vurderes å ha en marginal effekt på villreinbestanden i området, som er gjenstand for ordinær jakt på et langt høyere nivå. Fellingen vil kunne føre til økt forstyrrelse for reinen under gjennomføringen, noe som kan komme i tillegg til andre forstyrrelsesfaktorer f eks fra friluftsliv. Det er derfor viktig at uttaket gjøres med så lite forstyrrelse som mulig.

Kostnader ved miljøforringelse (§ 11): Dette prinsippet vurderes som lite aktuelt i denne saken.

Teknikker, metoder og lokalisering (§ 12): Ved behandling av søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene skal det vurderes om tiltaket kan gjennomføres utenfor verneområdene, dvs slik at det ikke er nødvendig med dispensasjon fra vernereglene. I følge søknaden tyder oppdaterte dyreposisjoner på at villreinflokkene i den aktuelle perioden vil befinne seg innenfor den sørlige delen av Hardangervidda nasjonalpark, og i Møsvatn Austfjell landskapsvernområde. Det er derfor relevant å vurdere dispensasjon fra vernereglene i nasjonalparken siden fellingen må foregå der dyrene til en hver tid befinner seg.

Fylkesmannens vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 får Veterinærinstituttet tillatelse til uttak av totalt inntil 15 villreinkalver i Hardangervidda nasjonalpark. Tillatelsen gjelder for perioden 29.03.16 - 10.04.16.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen kun gjelder i forhold til de delene av vernebestemmelsene for nasjonalparken som Fylkesmannen har forvaltningsmyndighet for. Eventuelle andre tillatelser, f eks fra grunneier eller andre myndigheter (herunder tillatelse til motorferdsel), må innhentes separat.

Klageadgang

Du kan klage på vedtaket innen tre uker fra du har fått dette brevet. I klagen må du beskrive hvilket vedtak du klager på, hva du ønsker endret med vedtaket, og begrunnelsen for dette. Klagen sendes

Fylkesmannen i Telemark.

Med hilsen

Hans Bakke
miljøverndirektør

Sigbjørn Hjelset
rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Tilsynsutvalet for Buskerud

Tilsynsutvalet for Hordaland

Tilsynsutvalet for Telemark

Fylkesmannen i Buskerud Pb 1604 3007 DRAMMEN

Fylkesmannen i Hordaland Postboks 7310 5020 BERGEN

Miljødirektoratet Postboks 5672 Sluppen 7485 TRONDHEIM

Statens naturoppsyn, Skinnarbu